

แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย

The Best Practice Administration of Royal Awarded School: A Case Study of Ban Wiang Phan School, Chiang Rai Province

กชพรรณ กองคำ¹

Kochapan Kongkam¹

สุวดี อุปปินใจ²

Suwadee Ouppinjai²

สมเกียรติ ตุ่นแก้ว³

Somkiet Tunkaew³

วันที่รับบทความ: 25 ก.ค. 64

วันที่แก้ไขบทความ: 13 ก.ย. 64

วันที่ตอบรับ: 20 พ.ย. 64

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร โรงเรียนพระราชทาน
กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูล

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย (2563)

¹ Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (2020)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

² Assistant Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang
Rai Rajabhat University. (Advisor)

³ อาจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
(อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

³ Lecturer in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai
Rajabhat University. (Co Advisor)

พื้นฐานโรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย 2) ศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย การศึกษาแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร ขั้นตอนที่ 2) ศึกษาแนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมาย คือผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบตามตัวชี้วัด 6 ด้าน จำนวน 6 คน เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญแล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง ผลการศึกษาพบว่า

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนพระราชทาน ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย 4 ปี ย้อนหลัง ศึกษาตามองค์ประกอบของระบบโรงเรียน ดังนี้ 1) ด้านสภาพแวดล้อม ศึกษาสภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียน ผู้ปกครอง โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน วัสดุทัศน พันธกิจ เป้าประสงค์ 3) ด้านกระบวนการ ศึกษาเกี่ยวกับหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศ WPS Model (Wiangphan School) โครงสร้างการบริหารงาน ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อมูลอาคารและสถานที่ 4) ด้านผลผลิต ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน ผลการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาและรางวัลเกียรติยศที่โรงเรียนได้รับ

ขั้นตอนที่ 2 ผลจากแนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย ตามตัวชี้วัดการประเมิน โรงเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน 2) ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ 3) ด้านที่ 3 การบริหารการจัดการ 4) ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน 5) ด้านที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคลากร และ 6) ด้านที่ 6 ความคิดค้นของสถานศึกษา

คำสำคัญ : แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ การบริหาร โรงเรียนพระราชทาน

Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine demographic data of the Royal Awarded School at Ban Wiang Phan School, Chiang Rai Province. 2) To analyze the best practice in administrating Ban Wiang Phan School, Chiang Rai Province. The data source was a school administrator by means of documentary analysis. The data sources were a school administrator, 4 chiefs of administrative divisions, and 6 teachers in charge of 6 indicators. The data collection employed semi-structured interview and content analysis was used to analyze the data. The results showed that:

1. The demographic information during the past 4 years of the Royal Awarded School at Ban Wiang Phan School, Chiang Rai Province revealed the components of the school as follows. 1) Environment involved examining communities surrounding the school, students' parents, opportunities and limitations of the school. 2) Input factors involved examining demographic data, vision, mission and goals of the school. 3) Process involved examining the principles of excellence administration following the WPS Model (Wiang Phan School), administration structure, students, teachers, educational personnel, buildings and facilities. 4) Product involved examining quality of learners, educational quality assurance results, and rewards earned by the school.

2. The best practice administration at Ban Wiang Phan School, Chiang Rai Province following the Royal Awarded School Indicators consisted of 6 aspects as follows: (1) Quality of student (2) Curriculum and academic affairs administration (3) Administration and management (4) Relationship of school, parents and community (5) Personnel administration and (6) Excellence of the school.

Keywords: Best Practice, Administration, Royal Awarded School

บทนำ

โรงเรียนบ้านเวียงพานเป็นโรงเรียนพระราชทาน ประเภทสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาซึ่งเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มุ่งบริหารจัดการโดยยึดหลักการพัฒนาการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน (Spirit of ASEAN) จัดการเรียนการสอนโดยเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา อาศัยการมีส่วนร่วม ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาเพื่อปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ผู้เรียนมีจิตสำนึกรักความเป็นไทย ประพฤติตนตามหลักคำนิยม 12 ประการ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามพลโลก “ทักษะแห่งอนาคตใหม่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ตามนโยบายของสถานศึกษา 4 นาคือ นำดู นำรู้ นำอยู่ นำเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพานได้มีการกำหนด เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา ความต้องการพัฒนาของสถานศึกษา นโยบายการปฏิรูปการศึกษาความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปตามแผนการศึกษาชาติ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญตามมาตรฐานตำแหน่ง ข้อมูลสารสนเทศมีความถูกต้องครบถ้วน ทันสมัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้และมีวิธีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความใฝ่เรียนรู้ มีการปรับแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการพัฒนา และนโยบายการปฏิรูปการศึกษา โดยผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาและร่วมรับผิดชอบ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและเครือข่าย การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและรับทราบรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารงานและมีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีรูปแบบการบริหารและการจัดการเชิงระบบโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมยึดหลักธรรมาภิบาล และแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางปฏิรูป

การศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา จากเครือข่ายอุปถัมภ์ ส่งผลให้สถานศึกษามีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ จากการบริหารโรงเรียนบ้านเวียงพาน สะท้อนให้เห็นประสิทธิผลในการพัฒนาการบริหาร โรงเรียนบ้านเวียงพาน และเป็นตัวชี้วัดถึงคุณภาพในการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐาน จากการใช้แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนพระราชทาน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยเอกสารต่างๆ รวมถึงโรงเรียนบ้าน เวียงพาน จังหวัดเชียงราย ที่ได้รับรางวัลพระราชทานมาก่อน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจว่า หลักกระบวนการทำงาน หลักการบริหาร สภาพแวดล้อม ปัจจัยภายใน ภายนอกที่เกี่ยวข้อง คุณภาพนักเรียน บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ว่ามีความ สอดคล้องและสามารถประยุกต์ใช้ร่วมกับทฤษฎีแนวปฏิบัติสู่ความเป็นเลิศได้อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าผู้ที่ศึกษาจะนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์นี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็น แนวทางในการขอรับรางวัลพระราชทาน รวมถึงผู้ที่สนใจท่านอื่นๆ เพื่อนำไปพัฒนา สถานศึกษาอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร โรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ด้านความรู้
 - 1.1 ผลการจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนพระราชทาน ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย

1.2 แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนพระราชทาน ของโรงเรียน บ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา หรือ ผู้ที่สนใจศึกษา โดยนำหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศเป็นแนวทางในการทำงานที่มี คุณภาพ บรรลุตามเป้าหมาย อีกทั้งนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการขอรับรางวัล พระราชทาน พัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานต้นสังกัดในการส่งเสริมสนับสนุน และวางแผนวางแผนในการให้การสนับสนุนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบตามตัวชี้วัด 6 ด้าน จำนวน 6 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร โรงเรียนที่ได้รับ รางวัลพระราชทานที่ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาดังนี้

1. ตัวชี้วัดการประเมินโรงเรียนเพื่อขอรับรางวัลพระราชทาน 6 ด้าน (สำนัก ทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556 : 11-13) ดังนี้

ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน

ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

ด้านที่ 3 การบริหารการจัดการ

ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน

ด้านที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคลากร

ด้านที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา

2. องค์ประกอบในการบริหารที่เป็นเลิศ 6 ประการ ดังนี้ 2.1) ภาวะผู้นำ 2.2) นโยบายและกลยุทธ์ 2.3) กระบวนการ 2.4) ทรัพยากร 2.5) การบริหารบุคคล

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย

กลุ่มเป้าหมายเป็น ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 1 คน

ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งเป็นแบบวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานการบริหารโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียน ผู้ปกครอง โอกาสและ ข้อจำกัดของโรงเรียน 2) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ 3) กระบวนการ ประกอบด้วย หลักการบริการสู่ความเป็นเลิศ WPS. Model (Wiangphan School) โครงสร้างการบริหารงาน ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อมูลอาคารและสถานที่ 4) ผลผลิต ประกอบด้วย คุณภาพผู้เรียน ผลการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาและรางวัลเกียรติยศที่โรงเรียนได้รับ

แบบวิเคราะห์เอกสารเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับในขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาข้อมูลของโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556-2559 โดยดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษา และสัมภาษณ์แนวคิด ทฤษฎี จากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานการบริหารโรงเรียนพระราชทาน 2) ศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการสร้างแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานให้ครอบคลุมทุกประเด็น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา 3) สร้างแบบสำรวจ สร้างแบบวิเคราะห์ และสร้างแบบสัมภาษณ์เอกสารตามขอบเขตและโครงสร้างที่กำหนดไว้ 4) นำแบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง

ที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบให้ข้อคิดเห็น หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์กลับมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 5) นำแบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสัมภาษณ์ที่ได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลและจากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นในการศึกษาเอกสารและจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ความถี่ตามประเด็นในการสำรวจ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบตามตัวชี้วัด 6 ด้าน จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย ตามประเด็น ดังต่อไปนี้ 1) ตัวชี้วัดการประเมินโรงเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตร และงานวิชาการ ด้านที่ 3 การบริหารการจัดการ ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน ด้านที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคลากร และด้านที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี จากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเกี่ยวกับแนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย 2) ศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ข้อคำถามเป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย 3) สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตและโครงสร้างที่กำหนดไว้ 4) นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบให้ข้อคิดเห็น หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์กลับมาปรับปรุงแก้ไขตาม

ข้อเสนอแนะ 5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) นำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกมาอ่านหลายๆ ครั้ง และเทพการบันทึกเสียงที่บันทึกข้อมูลไว้มาฟังซ้ำเพื่อทบทวนให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา 2) เรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นการสัมภาษณ์ ให้มีความสมบูรณ์ ดังข้อความหรือประโยคที่สำคัญ มาใช้อ้างอิงตามประเด็นนั้น 3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่ตอบ 4) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาข้อมูล 4 ปี ย้อนหลัง นำมาพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนพระราชทาน คือ ศึกษาตามองค์ประกอบของระบบโรงเรียน ดังนี้ 1) ด้านสภาพแวดล้อม ศึกษาสภาพโดยรอบของชุมชน ผู้ปกครองโอกาสและ ข้อจำกัดของโรงเรียน 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ค่านิยม วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และงบประมาณ 3) ด้านกระบวนการ ศึกษาเกี่ยวกับ โครงสร้าง บุคลากร เทคโนโลยี และ ภาระงาน 4) ด้านผลผลิต ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน ผลการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาและรางวัลเกียรติยศที่โรงเรียนได้รับ

2. ผลจากแนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย ดังนี้

2.1 ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน

2.1.1 ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตระหนักถึงความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการพัฒนาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กระตุ้นและสร้างความตระหนัก และ เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามหลักจริยธรรม

โดยสนองความต้องการ และความจำเป็นของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.1.2 ด้านนโยบายและกลยุทธ์ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis แล้วนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากการวิเคราะห์โอกาส และข้อจำกัดมาทำการประมวลผล เพื่อใช้กำหนดทิศทางขององค์กร ให้อย่างกว้างๆ มาพัฒนาคุณภาพนักเรียนเน้นให้ผู้เรียนคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้บริหารยึดหลักการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และการประสานงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการติดตามและตรวจสอบ วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางปรับปรุงและพัฒนา

2.1.3 กระบวนการ ผู้บริหารวางแผนโดยเลือกปัญหาและตั้งเป้าหมาย ร่วมกันกับบุคลากร ปรับวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจ และจัดทำกลยุทธ์ ในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ที่ได้ กำหนดไว้แก้ไขปัญหาร่วมกันให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการพัฒนา นำข้อมูล ก่อนการดำเนินงานและหลังการดำเนินงานมาเปรียบเทียบกัน เพื่อวัดความก้าวหน้าทาง การเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้เป็นฐานในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียน ปรับแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหาความต้องการพัฒนา โดยมุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.4 ทรัพยากร ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และ ชุมชน จัดหาแหล่งทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำงานที่ส่งเสริมกิจกรรมใหม่ๆ แล้วนำมากระจายทรัพยากรให้กับบุคลากรในโรงเรียนในการทำงาน โดยยึดหลักหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารทรัพยากรการเงิน จัดสรรงบประมาณในโรงเรียนเพื่อ การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

2.1.5 การบริหารบุคคล ผู้บริหารจัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติ มีคุณวุฒิ ประสพการณ์และทักษะไปปฏิบัติงาน ให้ความเข้ากับงานที่รับผิดชอบ โดยคำนึงถึง การให้มีสวัสดิภาพในการปฏิบัติงาน สวัสดิการที่ดีแก่บุคลากร และมีการกระตุ้นหรือจูงใจ ในการปฏิบัติงาน

2.2 ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

2.2.1 ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร สาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรมจริยธรรม

2.2.2 นโยบายและกลยุทธ์ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร นำข้อมูลจากการวิเคราะห์โอกาสและข้อจำกัดมาทำการประมวลผล เพื่อใช้กำหนดทิศทางขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างกว้างๆ มาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.3 ทรัพยากร เพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม จำเป็นต้องได้รับทรัพยากร ผู้บริหารมีการขอสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาสื่อเป็นประจำปีการศึกษา จากชุมชน สังคม ท้องถิ่นและผู้ปกครอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในการจัดสรรทรัพยากร

2.2.4 การบริหารบุคคล ผู้บริหารจัดหาบุคคล มีคุณสมบัติ ประสพการณ์ และทักษะตามที่ต้องการไปปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องมีการบริหารงานและ จัดบุคลากรให้มีความเข้ากับงานที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานสอดคล้องกันระหว่างลักษณะงานตามตำแหน่งที่ตรงกับคุณสมบัติของ บุคลากร ซึ่งการที่ผู้บริหารจัดหาบุคลากรได้ตรงตามคุณสมบัติของงาน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร รวมถึงผู้บริหารจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

2.3 ด้านที่ 3 การบริหารการจัดการ

2.3.1 ภาวะผู้นำ บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารการจัดการ เป็นผู้นำในการบริหารการจัดการ ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา เพื่อให้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น และ ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตาม

หลักจริยธรรม โดยสนองความต้องการ และความจำเป็นของบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักตนเอง รักผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.3.2 ด้านนโยบายและกลยุทธ์ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อที่จะ ได้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ และสถานะของโรงเรียนที่ชัดเจน ที่ได้นำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์โอกาส และข้อจำกัดมาทำการประมวลผล เพื่อใช้กำหนดทิศทางขององค์กร

2.3.3 กระบวนการ ผู้บริหารวางแผนโดยเลือกปัญหาและตั้งเป้าหมายร่วมกันกับบุคลากร ปรึกษาวินัยทัศน์ กำหนดพันธกิจ และจัดทำกลยุทธ์ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติงานประจำปีสอดคล้องกับเป้าหมาย และนโยบายในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ โดยที่ทั้งแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปีจะต้องแก้ไขให้มีความสอดคล้องในการทำงาน โดยแผนการแก้ไขจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารจะต้องมีการนำข้อมูลก่อนการดำเนินงานและหลังการดำเนิน เพื่อนำมาเปรียบเทียบเพื่อวางแผนการพัฒนาต่อไปโดยเน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยที่ผู้บริหารจะต้องหาวิธีการแก้ไข ปัญหาที่ประสบความสำเร็จเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานต่อไป แต่ถ้าไม่สามารถแก้ไขได้ก็วางแผนปรับปรุงพัฒนาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.3.4 ทรัพยากร เพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมจำเป็นต้องได้รับทรัพยากร ผู้บริหารที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บข้อมูล จะต้องจัดสรรหาเทคโนโลยีที่มีคุณภาพสูง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารทรัพยากรบุคลากร ให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน และมุ่งเน้นในการพัฒนาหรือส่งเสริมทักษะวิชาชีพ และผู้บริหารจะต้องมีการกระจายบุคลากรให้มีการทำงานร่วมกับหน่วยอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.5 การบริหาร ผู้บริหารจัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติ มีคุณวุฒิ ประสบการณ์ และทักษะไปปฏิบัติงาน และผู้บริหารจะต้องมีการจัดบุคลากรที่มีคุณสมบัติและความ

เหมาะสมกับงานที่ได้รับ โดยสามารถใช้ประโยชน์สูงสุดและมีการให้สวัสดิภาพในการทำงาน
สวัสดิการที่ดีเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

2.4 ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน

2.4.1 ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องในความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน ในการพัฒนา
คุณภาพสถานศึกษาผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตาม
หลักจริยธรรม และเป็นการเสริมสร้างบุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชนให้มีคุณธรรมและ
จริยธรรมและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.4.2 ด้านนโยบายและกลยุทธ์ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของ
โรงเรียน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อที่จะได้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความ
ต้องการในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากการวิเคราะห์
โอกาสและข้อจำกัดมาทำการประมวลผล เพื่อใช้กำหนดทิศทางขององค์กร และนำทิศทาง
ขององค์กรที่ได้กำหนดขึ้นนั้น มาสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัด
การศึกษาและกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

2.4.3 กระบวนการ ผู้บริหารวางแผนโดยเลือกปัญหาและตั้งเป้าหมาย
ร่วมกันกับบุคลากร การสำรวจความต้องการในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา มีการปรับ
วิสัยทัศน์และเป้าหมายการจัดการศึกษา โดยดำเนินการร่วมประชุมกับคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายการจัดการศึกษาและจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษา โดยที่ต้องมีการแก้ไขแผนพัฒนาหลักสูตรและแผนปฏิบัติงานประจำ
ปีเพื่อให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาความเพื่อเป็นการนำแผนแก้ไขปัญหามาสู่
การปฏิบัติ

2.4.4 ทรัพยากร เพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม
ทุกกิจกรรมจำเป็นต้องได้รับทรัพยากร ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา
และชุมชน สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียน เช่น นักเรียนที่มีความสามารถใน
ด้านทักษะวิชาชีพต่างๆ ซึ่งผู้บริหารสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น
การจัดสรรทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การเพิ่มอาคารคหกรรม อาคาร

ศูนย์อาเซียน อาคารกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน เป็นการเพิ่มการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

2.4.5 การบริหารบุคคล ผู้บริหารจัดหาบุคคล ที่มีคุณสมบัติ มีคุณวุฒิ ประสบการณ์และทักษะไปปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กรดำเนินงานจนบรรลุผลสำเร็จตาม ทิศทางที่กำหนดไว้ บุคลากรที่มากความสามารถและมีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับงานที่ได้รับ มอบหมายนั้น ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่ผู้บริหารต้องมีการจัดการสวัสดิภาพและมี สวัสดิการที่ดีเพื่อเป็นการกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากร

2.5 ด้านที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคลากร

2.5.1 ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในการพัฒนาบุคลากรและการบริหารบุคลากร ผู้บริหารต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อปรับเปลี่ยนให้ทันต่อยุคสมัย มีการเรียนรู้และพัฒนาสิ่งใหม่ โดยยึดหลักคุณธรรมและ จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนา ยึดมั่นทำแต่ความดี ละความชั่ว มีความเมตตา ซึ่ง สิ่งเหล่านี้จะเป็นการนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่ภายในองค์กรได้

2.5.2 ด้านนโยบายและกลยุทธ์ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของ โรงเรียน โดยใช้การเทคนิค SWOT Analysis เพื่อที่จะให้การบริหารงานบุคลากรมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง เพื่อให้ สามารถกำหนดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การให้ การฝึกอบรมแก่บุคลากรตามที่วางแผนไว้ การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ และให้บุคลากรมีความรู้ทันสมัยและกระตือรือร้น มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2.5.3 กระบวนการ ผู้บริหารวางแผนโดยเลือกปัญหาและตั้งเป้าหมาย ร่วมกันกับบุคลากร ปรับวิธีทัศน์ กำหนดพันธกิจ และจัดทำกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทาง การบริหารโรงเรียน โดยนำนิติบุคคลมาร่วมในการบริหารงานโรงเรียน รวมถึงการร่วมกัน จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ร่วมกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขให้มี ความสอดคล้อง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้ รวมถึง ต้องมีการจัดระบบนิเทศภายในเพื่อมิ การกำกับ ติดตาม วัดผลประเมินผลที่ชัดเจน และผู้บริหารจะต้องมีการนำผลการประเมิน ทั้งภายในและภายนอกเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาแก้ไขต่อไป

2.5.4 ทรัพยากร เพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม ทุกกิจกรรมจำเป็นต้องได้รับทรัพยากร ผู้บริหารมีการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อเป็นการเพิ่มความสามารถในการทำงานของบุคลากรและต้องให้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานและมีการควบคุมการบริหารทรัพยากรภายในโดยใช้หลักคุณธรรมเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ความยุติธรรมในการทำงาน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้

2.5.5 การบริหารบุคคล ผู้บริหารจัดหาบุคคล จัดให้มีโครงสร้างการบริหารงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรไว้อย่างชัดเจนเหมาะสม กำหนดคุณสมบัติ และทักษะไปปฏิบัติงานจัดบุคลากรให้มีความเข้ากันงานที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานสอดคล้องกันระหว่างลักษณะงานตามตำแหน่ง และมอบหมายครูปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงกับความรู้อาสาสมัครในการปฏิบัติงาน

2.6 ด้านที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา

2.6.1 ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาความดีเด่นของสถานศึกษา ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตระหนักถึงความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นผู้นำในการพัฒนาไปสู่หลักสากลอาเซียน เน้นการส่งเสริมทักษะความรู้ความสามารถของผู้เรียนโดยควบคู่ไปกับการยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมและถ่ายทอดเพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรม โดยการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความสำคัญต่างๆ ทางพระพุทธศาสนา

2.6.2 ด้านนโยบายและกลยุทธ์ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์สำรวจปัญหาและความต้องการ โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis นำมาเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน นำข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากการวิเคราะห์โอกาสและข้อจำกัดมาทำการประมวลผล เพื่อใช้กำหนดทิศทางขององค์กร

2.6.3 กระบวนการ ผู้บริหารวางแผนโดยเลือกปัญหาและตั้งเป้าหมายร่วมกันกับบุคลากร ปรวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายของการพัฒนาของโรงเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2556 มุ่งบริหารจัดการโดยยึดหลักการพัฒนา

การศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน (Spirit of ASEAN) จัดการเรียนการสอนโดยเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

2.6.4 ทรัพยากร เพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมจำเป็นต้องได้รับทรัพยากร ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน และองค์กรในท้องถิ่นจัดหาแหล่งทรัพยากรโดยได้จัดทำกิจกรรมทอดผ้าป่า และกิจกรรมระดมทรัพย์ รับบริจาค ส่งผลให้โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกด้าน มีความเพียงพอต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับ จนเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน โดยการลงทุนจากองค์กรเอกชน หรือภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่นๆ รวมถึงการระดมทุนจากผู้ปกครองหรือชุมชนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาอาคารสถานที่เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน ส่งผลให้โรงเรียนมีห้องเรียนเพิ่มมากขึ้น และเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

2.6.5 การบริหารบุคคล ผู้บริหารจัดหาบุคคล ที่มีคุณสมบัติ มีคุณวุฒิ ประสิทธิภาพและทักษะไปปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กรดำเนินงานจนบรรลุผลสำเร็จตามทิศทางที่กำหนดไว้ เมื่อบุคลากรมีประสิทธิภาพก็สามารถที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพผู้เรียนเกิดทักษะ เก่ง ดี มีสุข ตรงตามนโยบาย โดยทำการจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและคุณสมบัติตรงต่องานที่ได้รับมอบหมายเพื่อที่จะสามารถพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยเน้นคุณภาพของผู้เรียนให้เกิดทักษะ เก่ง ดีมีสุข ตามนโยบายได้

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาผลศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาข้อมูลของโรงเรียนบ้านเวียงพาน 4 ปี ย้อนหลังนำมาพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนพระราชทาน คือ ศึกษาตามองค์ประกอบของระบบโรงเรียน มีแนวทางในการบริหารที่เป็นเลิศ ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย สอดคล้องกับ สรช. แก้วคำฟู (2560 : 205-206) ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานบริบทโรงเรียนอนุบาลเอกชนและคัดเลือกโรงเรียนอนุบาล

เอกชนยอดเยี่ยม จังหวัดเชียงราย พบว่า ผลการศึกษาริบทของโรงเรียนอนุบาลเอกชนยอดเยี่ยม จังหวัดเชียงราย บริบทของโรงเรียนอนุบาลยอดเยี่ยมจังหวัดเชียงราย ศึกษาตามองค์ประกอบของระบบโรงเรียน ดังนี้ 1) ด้านสภาพแวดล้อม ศึกษาสภาพโดยรอบของชุมชน ผู้ปกครองโอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน ค่านิยม วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และงบประมาณ 3) ด้านกระบวนการ ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างบุคลากร เทคโนโลยี และการะงาน 4) ด้านผลผลิตศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน ผลการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาและรางวัลเกียรติยศที่โรงเรียนได้รับ ทั้งนี้เนื่องมาจากการในการศึกษาแนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร โรงเรียนนั้น ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลด้านบริบทของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ได้ทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นก่อนที่จะไปศึกษาข้อมูลเชิงลึกในด้านอื่นๆ ต่อไป

2. ผลจากแนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ตัวชี้วัดการประเมินโรงเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน 6 ด้าน 1) ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน 2) ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ 3) ด้านที่ 3 การบริหารการจัดการ 4) ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน 5) ด้านที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคลากร 6) ด้านที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ รัฐราชฯ แสงแก้ว (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้โรงเรียนวัดลานคา ได้รับรางวัลสถานศึกษารางวัลพระราชทาน โดยเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนวัดลานคา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งศึกษาและได้ผลการวิจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนวัดลานคา มีคุณลักษณะสำคัญ 6 ประการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ และมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความประพฤติดีและเป็นคนท้องที่ ทำให้มีคุณลักษณะมีมนุษยสัมพันธ์ปรากฏชัดเจนที่สุด 2) ปัจจัยด้านครู พบว่า ครูของโรงเรียนวัดลานคามีคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการ ทั้งนี้เนื่องจากครูมีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในด้านการเรียนการสอนดี มีขวัญกำลังใจดีมีความสมัครสมานสามัคคีกัน และมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ทำให้คุณลักษณะมีความ รับผิดชอบและเอาใจใส่ในด้านการเรียนการสอนปรากฏชัดเจนที่สุด 3) ปัจจัยด้านการบริหาร

สถานศึกษา พบว่า การบริหารงานของผู้บริหารมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน มีการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับ ความรู้ความสามารถและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร และใช้วิธีนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน จะทำให้มีลักษณะของการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลปรากฏชัดเจนที่สุด 4) ปัจจัยด้านชุมชน พบว่า มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ทั้งนี้เนื่องจากการโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ดี มีปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา และมีลักษณะของชุมชนที่เข้มแข็ง จะทำให้ชุมชนมีความศรัทธาต่อการศึกษาและ โรงเรียน ชุมชนมีความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารและคณะครู ศิษย์เก่าจำนวนมากมีความรักความผูกพันกับ โรงเรียน

3. ผลจากแนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ ด้านที่ 1 คุณภาพผู้เรียน แนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารให้เกิดคุณภาพของผู้เรียนคือ 1) ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีการพัฒนาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กระตุ้นและสร้างความตระหนัก และเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2) ด้านนโยบายและกลยุทธ์ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis กำหนดทิศทางขององค์กร พัฒนาคุณภาพนักเรียนเน้นให้ผู้เรียนคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม และการประสานงานอย่างเป็นระบบ มีการติดตามและตรวจสอบ วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางปรับปรุงและพัฒนา 3) ด้านกระบวนการ มีการวางแผนโดยเลือกปัญหาและตั้งเป้าหมายร่วมกันกับบุคลากร ปรับวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจ และจัดทำกลยุทธ์ ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี มาใช้ในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน นำข้อมูลก่อนและหลังมาเปรียบเทียบกัน เพื่อวัดความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้เป็นฐานในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ปรับแผนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการพัฒนาโดยมุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านทรัพยากร ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน จัดหาแหล่งทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูง โดยยึดหลักหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการ

การบริหารทรัพยากรการเงิน จัดสรรงบประมาณในโรงเรียนเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง 5) การบริหารบุคคล ผู้บริหารจัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติ มีคุณวุฒิ ประสบการณ์และทักษะไปปฏิบัติงาน ให้มีความเข้ากับงานที่รับผิดชอบ โดยคำนึงถึงการให้มีสวัสดิภาพในการปฏิบัติงาน สวัสดิการที่ดีแก่บุคลากร และมีการกระตุ้นหรือจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 1) ว่าปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้สถานศึกษาได้รับการคัดเลือกเป็นสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานได้แก่กลยุทธ์ที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีความสามารถในการกระตุ้น ชี้นำ ผลักดันให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารความมุ่งมั่นและการส่งเสริมในการพัฒนาตนเองของครูและการส่งเสริมใช้การวิจัย จะทำให้พัฒนาการเรียนรู้และสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาวิชาการเพื่อการเรียนรู้โดยสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากการส่งเสริมให้มีการพัฒนาส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน จะทำให้นักเรียนได้แสดงออก เต็มตามศักยภาพ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้ครบถ้วนเพียงพอ กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาสถานศึกษาให้พร้อมบริการ ซึ่งจะต้องพัฒนาให้มีการจัดระบบข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาและชุมชน พัฒนาระบบข้อมูลอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการบริหารงบประมาณ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ จะทำให้มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนานักเรียนสู่ความเป็นอัจฉริยะ โดยจะต้องพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม สำนึกในความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทางวิชาการอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล จะทำให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาคุณภาพสู่มาตรฐานสากล โดยจะต้องส่งเสริมให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ พัฒนากิจกรรม/โครงการที่เป็นจุดเด่นของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากแนวการปฏิบัติที่เป็น

เลิศในการบริหารให้เกิดคุณภาพของผู้เรียน มีมาตรฐานและตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงคุณภาพของผู้เรียนที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ จึงมีความสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ส่งผลให้โรงเรียนดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย และอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ผลการวิจัยมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร โรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำ ด้านนโยบายและกลยุทธ์ กระบวนการ ทรัพยากร และการบริหาร บุคคล

จากการศึกษาสภาพภาวะผู้นำ ในการบริหาร โรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ท้นต่อเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามหลักจริยธรรม โดยสนองความต้องการ และความจำเป็นของบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงควรส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารให้เป็นผู้นำแลกเปลี่ยน ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผู้นำจริยธรรม

2. ด้านนโยบายและกลยุทธ์

จากผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มีการส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ทุกองค์กรให้ความสำคัญในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis แล้วนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากการวิเคราะห์โอกาสและข้อจำกัดมาทำการประมวลผล เพื่อใช้กำหนดทิศทางขององค์กรไว้อย่างกว้างๆ มาพัฒนาคุณภาพนักเรียนเน้นให้ผู้เรียนคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้บริหาร

ยึดหลักการมีส่วนร่วม ทุกภาคส่วน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และการประสานงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการติดตามและตรวจสอบ วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางปรับปรุงและพัฒนา เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ทุกองค์กรให้ความสำคัญในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม กำหนดทิศทางขององค์กร กำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์

3. กระบวนการ

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารวางแผนโดยเลือกปัญหาและตั้งเป้าหมายร่วมกัน กับบุคลากร ปรับวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจ และจัดทำกลยุทธ์ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติงานประจำปี สอดคล้องกับเป้าหมาย และนโยบายในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ โดยที่ทั้งแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปีจะต้องแก้ไขให้มีความสอดคล้องในการทำงาน โดยแผนการแก้ไขจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารจะต้องมีการนำข้อมูลก่อนการดำเนินงานและหลังการดำเนิน เพื่อนำมาเปรียบเทียบเพื่อวางแผนการพัฒนาต่อไปโดยเน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยที่ผู้บริหารจะต้องหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่ประสบความสำเร็จเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานต่อไป แต่ถ้าไม่สามารถแก้ไขได้ก็วางแผนปรับปรุงพัฒนาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ทุกองค์กรให้ความสำคัญในการวางแผนและการกำหนดปรับวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจ จัดทำกลยุทธ์ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติงานประจำปี สอดคล้องกับเป้าหมาย และนโยบายในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ในการจัดการความรู้ของโรงเรียน

4. ทรัพยากร

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน จัดหาแหล่งทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำงานที่ส่งเสริมกิจกรรมใหม่ๆ แล้วนำมากระจายทรัพยากรให้กับบุคลากรในโรงเรียนในการทำงาน โดยยึดหลักหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารทรัพยากรการเงิน งบประมาณในโรงเรียน ต้องมีความ

โปรงใส ตรวจสอบได้ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรสร้างวัฒนธรรม การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล

5. การบริหารบุคคล

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารจัดหาบุคคล มีคุณสมบัติ ประสบการณ์ และ ทักษะตามที่ต้องการ ไปปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องมีการบริหารงานและ จัดบุคลากรให้มีความเข้ากับงานที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานสอดคล้องกันระหว่างลักษณะงานตามตำแหน่งที่ ตรงกับคุณสมบัติของ บุคลากร ซึ่งการที่ผู้บริหารจัดหาบุคลากรได้ตรงตามคุณสมบัติของ งานเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร รวมถึงผู้บริหารจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ดังนั้นผู้บริหารควรจัดหาบุคคล มีคุณสมบัติ ประสบการณ์ และทักษะตามที่ต้องการ ไปปฏิบัติงาน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงานขององค์กร

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษา บ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย โดยการทดลองใช้ในโรงเรียนบ้านเวียงพาน เพื่อให้โรงเรียน สามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารเพื่อให้โรงเรียนมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพและ ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทานอีกครั้ง

2. ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนพระราชทานของ โรงเรียนอื่น โดยแยกศึกษาแต่ละประเภทให้ชัดเจน เพื่อให้เห็นถึงแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ สามารถเป็นกรณีศึกษาและเป็นบทเรียนที่เป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อไป

รายการอ้างอิง

ณัฐชา แสงภู่วงษ์. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลให้สถานศึกษาได้รับรางวัลพระราชทาน: ศึกษา เฉพาะกรณีศึกษาโรงเรียนวัดลานคา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). กาญจนบุรี: สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.

สรษ แก้วคำฟู. (2560). *แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนยอดนิยม จังหวัดเชียงราย*. (การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวปฏิบัติที่ยอดเยี่ยมระดับประเทศ Best of the Best Practice*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2556). *คู่มือการประเมิน โรงเรียนพระราชทาน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

